VNĚJŠÍ GEOLOGICKÉ DĚJE

(uč.str.69 – 74)

1.Působí na povrchu Země:

- voda, vítr, gravitace, organismy
- → narušování zemského povrchu (= rušivá činnost)
- → přenos a ukládání zvětralin (= tvořivá činnost)

2.Zvětrávání = narušování celistvosti hornin → půda

3.Druhy zvětrávání:

a)fyzikální – teplotní rozdíly, vítr, voda (např. mrazové zvětrávání) → rozpad horniny

b)chemické – přeměna jednoho nerostu v jiný – působením vody a oxidu uhličitého → krasové jevy

(nákres krápníků - stalaktit, stalagmit a stalagnát – viz obr.10/str.70)

c)biologické – rozklad hornin působením organismů (mikroorganismy, lišejníky, kořeny rostlin, podzemní činnost živočichů)

4.Eroze = soubor procesů, které zarovnávají zemský povrch (zvětrávání → eroze).

5.Příčiny eroze:

a)gravitace → pohyb půdy, vody, ledu a zvětralin z vyšších míst do nižších (řícení x sesouvání)

b)tekoucí voda – působení rušivé i tvořivé

- plošný odtok = ron → splach půdy
- vodní toky (→ říční koryto) - horní tok (vymílání podkladu) → střední tok (meandry = zákruty) → dolní tok (usazování naplavenin)

(nakresli a popiš obr.8/str.70)

- spolupůsobením s oxidem uhličitým ve vápencích → krasové jevy (jeskyně, propasti, škrapy, závrty, krápníky)
- spolu s dalšími erozními činiteli v pískovcích způsobuje selektivní erozi → skalní útvary (města, mosty, brány, hřiby, mísy, okna)

c)moře - mořský příliv, odliv a příboj → podemílání a řícení útesů, obrušování a rozpad hornin → pláže

d)ledovce – přibýváním se vrstvy sněhu mění na firn

- horské – kar, splaz, moréna, jezero
- pevninské – v dobách ledových zasahovaly až na naše území → zarovnání povrchu krajiny, bludné balvany

e)vítr – přemísťování a ukládání drobných částic (→ duny = přesypy; ve čtvrtohorách → spraše), obrušování (→ převisy, hřiby, viklany)